

Posudek oponenta

na diplomovou práci Zuzany Kollárové „Ústavní vývoj Anglie od počátků do 17. století“

Problematika, kterou si diplomantka zvolila za téma své práce je stále aktuální, neboť v něm můžeme hledat inspiraci i pro případné řešení současných problémů spojených s parlamentní demokracií. Předmětem diplomové práce je zkoumání problematiky ústavního vývoje a vývoje práva a společnosti na území Anglie, a to na základě historických událostí a nejdůležitějších právních dokumentů od doby vzniku prvních anglosaských knížectví až do počátku 17. století. Vyzdvihnout je třeba fakt, že autorka při analýze tohoto vývoje čerpala zejména z anglických pramenů.

Diplomová práce Zuzany Kollárové je rozdělena na 11 kapitol, Úvod a Závěr. V Úvodu se diplomantka v obecné rovině zamýšlí nad historickým vývojem Anglie ve sledovaném období. První kapitola „Anglosaské období“ je relativně obsáhlá a mapuje nejen historický, ale i právní vývoj od 5. stol. n. l., kdy vznikají první státoprávní celky. Zamýšlí se nad charakterem nejstarších písemných pramenů a jejich významem pro právní vývoj Anglie i na jeho další formování. Setkáváme se s dílem *Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum* od Bedy Ctihodného, s *Knihou zákonů Alfréda Velikého* a dalších pramenů pocházejících od jeho nástupců, zejména Eduarda Vyznavače nebo krále Edgara. Diplomantka pak v závěru kapitoly přibližuje jak charakter práva v sledovaném období, tak i správní organizaci země, která se postupně vytvořila a položila tak základ pro další vývoj. Druhá kapitola „Normanské období“ popisuje dobu normanské vlády v Anglii a zejména se věnuje úloze Viléma Dobyvatele a jeho následníků v oblasti správy, přičemž zdůrazňuje, že „Anglosaský právní systém byl vystavený normanskému a tím pádem i francouzskému vlivu, což mělo za následek pronikání francouzských prvků...“ (s. 21). Podrobně se pak zabývá jednou z nejvýznamnějších právních památek této doby *Knihou posledního soudu* z roku 1086. Třetí kapitola „Jindřich I. a jeho reformy (1100 - 1135)“ popisuje vládu tohoto panovníka, kdy byla posílena úloha Královské rady, a vznikl další významný orgán Velká rada, přičemž byl vytvořen systém nejvyšších úředníků státu. Čtvrtá kapitola je věnována vládě Jindřicha II. (1154-1189), kdy vzniká obecné anglické právo - common law, je reformováno soudnictví a jsou vytvořeny základy pro zřízení porotního soudnictví. Pátá kapitola je věnována osobě Jana Bezzemka a vydání Velké listiny svobod, která tvoří jeden ze základních kamenů anglického ústavního práva. Šestá kapitola sleduje ústavní vývoj a počátky anglického parlamentu ve 14. století, zejména za vlády Jindřicha III. a Eduarda I. Sedmá kapitola postupně sleduje ústavněprávní vývoj během vlády Eduarda II., Eduarda III. a Richarda II. Osmá kapitola popisuje období tzv. války růží „War of Roses“, kdy mezi sebou vedly vojenské i politické spory dynastie Lancasterů, Yorků a Tudorovců. Devátá a desátá kapitola jsou věnovány vládě Jindřicha VIII. a jeho dcery Alžběty I. Období vlády Jindřicha VIII. je charakteristické zejména jeho odklonem od katolické církve a vytvoření anglikánské církve a sekularizací majetku církve ve prospěch královské pokladny.

Tehdy byly reformovány ústřední i místní správní orgány a přijata řada zákonů, které dále formovaly parlamentní vývoj (např. zákon o velezradě, o nástupnictví). Jeho dcera pak pokračovala v jeho zákonodárném úsilí. Jedenáctá kapitola nazvaná „Parlament a jeho vývoj v 14. - 16. století“ přehledně shrnuje postupně rostoucí význam parlamentu v rámci ústavního systému Anglie, ukazuje jeho charakteristické rysy i jeho rozdělení na Horní a Dolní sněmovnu. Sleduje, jak se tento orgán proměňoval v průběhu tří století a jak ovlivnil současný systém ústavního práva. V závěru práce diplomantka stručně shrnuje své závěry.

Posuzovaná diplomová práce zahrnuje 81 s. textu a má celkem 195 poznámek pod čarou, je doplněna seznamem použité literatury i pramenů a po formální stránce tedy splňuje všechna kritéria kladená na diplomové práce. Autorka při zpracování své práce, jak bylo řečeno, využívala hojně zahraniční literaturu, a to především anglické provenience. Tato skutečnost, se velmi pozitivně odrazila ve způsobu zpracování i vysoké kvalitě diplomové práce.

Práci celkově hodnotím jako velmi zdařilou a doporučuji ji k ústní obhajobě.

Navrhuji, aby u ústní obhajoby byly případně probrány následující otázky:

- 1) Je možné nalézt některé obdobné rysy v právním vývoji v ostatních oblastech Evropy?
- 2) Který z panovníků ve sledovaném období nejvíce ovlivnil formování anglického ústavního systému?

V Praze 20. 9. 2013

JUDr. Petra Skřejpková, PhD.